

Турция е чувствителната точка на легитимна Европа. Безсилието на легитимната, монархичната правителствена система, като захванете от първата френска революция, се вплътява въ слѣднето: запазване на *statu quo*'то. Отъ това общо съгласие — да се оставят работитѣ тѣй, както ги е създала простата случайность, ние намираме свидѣлство за бѣдност, признанието на господстващитѣ сили, че тѣ сж напълно неспособни да направятъ какво и да било за прогреса или цивилизацията. Наполеонъ разполагаше единъ мигъ съ единъ цѣлъ континентъ, и той знаеше наистина да разполага съ него по начинъ, прѣзъ който прогледатъ гениятъ и цѣлесъзнанието. Цѣлата „сѣдинена мѣдростъ“ на европейския легитимизмъ въ Виенския конгресъ употреби нѣколко години, за да извърши сжщата работа; на него щѣха да си издератъ очитѣ и, най-сетнѣ, намѣриха въпросътъ толкова дотѣгливъ, та се наситиха и отъ тогава вече не се опитватъ да раздѣлятъ Европа. Мирмидони на посрѣдственността, както ги нарича Беранже, безъ исторически познания и прѣдвидливостъ, безъ идеи, безъ инициатива, тѣ обожаваха *statu quo*'то, което сами бѣха скърпили, съ пълно съзнание за необходимостта на собственото си дѣло.

Но Турция стои толкова на сжщето си мѣсто, колкото и всички други страни на свѣта; и именно тъкмо тогава, когато реакцията сполучва да възстанови въ Европа тѣй нарѣченото *statu quo ante*, оказва се, че самото *statu quo* се измѣнява въ самата Турция; оказва се, че на сцената се явяватъ нови въпроси, нови отношения, нови интереси и бѣднитѣ дипломати трѣбва да наченатъ отново, пакъ оттамъ, дѣто прѣди десетина години едно землетресение бѣ прѣкъснало. Да се запази *statu quo*'то въ Турция! О да, вие бихте могли да се опитате да запазите трупа на единъ умрѣлъ конь на една и сжща степенъ на гниенето. Турция гние